

Grote ambities

Droom je van een grote, polyfone synth als een Oberheim OBX, Prophet 5 of Memorymoog, maar zijn die om wat voor reden dan ook onbereikbaar? Studiologic komt je met de slimme Sledge een heel eind tegemoet.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

Het is een onmiskenbare trend om betaalbare analoge, dan wel virtueel-analoge synths met een ouderwetse en daardoor bijzonder intuïtieve bediening op de markt te brengen. Moog doet het bijvoorbeeld met verschillende versies van de Phatty en met de Minitaur, Arturia met de Minibrute en ook Korg doet een duit in het zakje met de volledig analoge MS-20 Mini, een remake van de monofone MS-20 uit

1978, en de KingKorg, een virtueel-analoge synth met verwijzingen naar de 'grote', polyfone synths.

Dave Smith maakte in 2008 al een synth die direct is afgeleid van de Prophet 5, de Prophet 08, en kwam recentelijk met een 'dikke' Prophet: de Prophet 12. De beide Prophets vallen echter in een andere, wat hogere prijscategorie.

Als je kijkt naar het concept van bijvoorbeeld de Phatty en de Minitaur, de Minibrute en de MS-20 Mini, valt op dat ze monofoon zijn en

niet multitimbraal, en alleen van de eerste kun je de instellingen vastleggen. Door terug te grijpen op ontwerpen van meer dan dertig jaar geleden, leveren ze bovendien heel wat in op het gebied van faciliteiten die tegenwoordig volstrekt vanzelfsprekend zijn. Vijfendertig jaar geleden was het een wonder als een synthesizer polyfoon was. Pas toen digitale technieken hun intrede deden, werd polyfonie betaalbaar en kregen synthesizers geheugenplaatsen, zodat je snel van geluid kon wisselen.

Stap terug

Door de huidige generatie monofone synths met hun intuïtieve bediening en karakteristieke klank te omarmen, zetten we dus eigenlijk een behoorlijke stap terug. Aan de andere

kant word je als gebruiker van een Minitaur, Minibrute of MS-20 Mini gedwongen om sounds telkens opnieuw te creëren; je moet weten wat je doet en je moet er over nadenken. Het is ambachtelijk en avontuurlijk, want in de dwaling schuilt inspiratie. Dat is dan tóch weer een stap vooruit.

Studiologic, het merk waaronder de Italiaanse klavierfabrikant Fatar usb-midicontrollers, stagepiano's en combo-orgels uitbrengt, heeft al deze uitgangspunten, technieken en ideeën verzameld en er vervolgens slimme selectiefuncties en achtstemmige polyfonie aan toegevoegd en alles ondergebracht in een tamelijk opzichtige, zeer forse behuizing. Van het oranje van de Sledge zullen sommige mensen vrolijk worden; andere grijpen demonstratief naar hun zonnebril. Één ding is zeker: de Sledge zal – qua uiterlijk – veelvuldig over de tong gaan. Ondanks het geduchte formaat, weegt de Sledge slechts 8,3kg; een vlieggewicht dus.

Ook de bedieningsorganen zijn fors vormgegeven, zelfs zó fors dat het bijna een designgrapje lijkt. Er was geen Minimoog in de buurt om het te checken, maar de opzet van de Sledge lijkt zelfs nog ruimer dan het bedieningspaneel van de Mini. De lay-out van

Omdat de lay-out zo veel lijkt op die van een Minimoog, is de Sledge de geijkte usb-midicontroller voor bijvoorbeeld de Arturia Minimoog V

INFO
 • Prijs incl: € 1117,50
 • Distributie: Synthax GmbH, +49 (89) 9788 0380
 • Internet: www.synthax.de, www.studiologic-music.com

bedieningsorganen doet trouwens ook sterk denken aan die van diezelfde Minimoog. Je ziet het signaalpad zich voor je neus van links naar rechts voltrekken, met als belangrijkste verschil dat de drie oscillatorsecties bij een Minimoog boven elkaar zitten en bij de Sledge naast elkaar. Het bedieningspaneel roept daarnaast specifiek associaties op met polyfone synths als de Oberheim OBX, Prophet 5 en Memorymoog, al heeft Fatar overduidelijk keuzes gemaakt om de betaalbaarheid en in zekere mate het bedieningsgemak te waarborgen.

Kracht

De virtueel-analoge signaalopwekking vindt plaats door via drie oscillatoren en een ruisgenerator. Oscillator 2 en 3 genereren

zaagtand, blok golf en moduleerbare puls. Daarnaast hebben beide een driehoeks- en een sinusgolf die ook kunnen worden ingezet voor frequentiemodulatie (fm-synthese). Je kunt Oscillator 2 door Oscillator 1 laten moduleren en Oscillator 3 op zijn beurt door Oscillator 2. Typische DX-achtige geluiden zijn dus geen punt, en het is sowieso hartstikke leuk om hier, op basis van de overzichtelijke architectuur van de Sledge, mee te experimenteren. De resultaten klinken buitengewoon overtuigend. Ook kan Oscillator 2 worden ge(hard)synct aan Oscillator 3.

Oscillator 1 is naast de bekende virtueel-analoge golfvormen voorzien van een wavetable: 66 verschillende digitale golfvormen die je met de grote selectieknop in het midden van de oscillatorsectie individueel >>

>> kunt kiezen of in reeksen achter elkaar kunt laten afspelen door middel van de lfo. Deze wavetable is samengesteld uit digitale golfvormen uit de legendarische PPG Wave van Waldorf. Deze firma is firma overigens ook verantwoordelijk voor de synth engine van de Sledge. Binnen een gekozen golfvorm kun je traploos andere startpunten kiezen, waardoor de harmonische inhoud ook weer dramatisch verandert.

Het doorlopen van de wavetable met de lfo binnen een heel klein, subtiel bereik binnen één golfvorm, dan wel met zevenmijlslaarzen dwars door alle golfvormen heen, levert prachtige organische geluiden op. Deze wavetable is dan ook essentieel voor de klankkwaliteit van de Sledge. Waar de virtueel-analoge golfvormen 'gemiddeld tot goed' scoren in klankbeleving, kan de wavetable 'imposant' genoemd worden. Het is raar om dat te zeggen over een onderdeel dat op zich sublieme klanken oplevert, maar het is écht belachelijk dat je voor het doorlopen van de wavetable niet een van de envelope generators kunt gebruiken.

Daarom

Met deze vaststelling zou je een blik met tekortkomingen van de Sledge kunnen opentrekken, en dat heb ik in eerste instantie ook gedaan: waarom kun je de velocity niet vrij toekennen? Waarom hebben de twee envelope generators elk uitsluitend één bestemming (filter en volume)? Waarom kun je met het modulatie wiel en met aftertouch alleen een lfo aansturen? Waarom houdt het filter op met zelfoscilleren als je geen signaal van de oscillators instuurt? Waarom levert de zeer schimmige feature Monomodus de ene keer wél vette unisono sounds op, en wanneer

niet? Waarom kun je de lfo's niet syncen, of tegelijk laten starten bij het aanslaan van een toets. Waarom start-ie niet opnieuw als je de volgende noot overgebonden speelt, of loopt-ie gewoon vrij? Zo kun je nog wel even doorgaan. Al mopperend – bijna hardop – ging ik wat sounds maken en kwam toch tot heel andere conclusies.

Ramp

Hoewel een lfo – uiteraard – niets bijzonders is, is het best een luxe om er drie te hebben; de clock voor de ook aanwezige arpeggiator buiten beschouwing gelaten. Dit is ook een van de weinige secties op de Sledge die drie verschillende functies met dezelfde knoppen bedient. Bij de eerste twee lfo's kun je de werkingsdiepte vooraf instellen en de werkingsdiepte van de derde lfo regel je met het modulatie wiel en met aftertouch. Aftertouch heeft dus geen alternatieve bestemming.

Aan lfo-golfvormen geen gebrek: zaagtand, blok, driehoek, sinus en sample & hold. Daarnaast kun je de lfo instellen op Ramp (letterlijk 'helling'). Daarbij genereert de lfo eenmaal (bij het aanslaan van een toets) een stuursignaal dat lineair van waarde verandert. Je kunt zelf bepalen hoe snel die verandering plaatsvindt, en het bereik ervan is instelbaar. De polariteit van de werking is vrij in te stellen, dus je kunt de waarde zowel een stijgende als een dalende helling geven. Deze functie maakt de ontbrekende mogelijkheid om de wavetable te doorlopen aan de hand van de envelope generator enigszins goed. Gelukkig!

Wonderlijk genoeg gebruik je deze Ramp-functie ook om met aftertouch of met het modulatie wiel bijvoorbeeld het filter open en dicht te zetten: met een ultrasteile helling zet

SPECIFICATIES

- 32 potmeters, 3 switches, 1 rotary encoder
- 2x 16 karakters backlit lcd
- pitchbend- en modulatie wiel
- 256 geheugenplaatsen
- snelle soundselectie via numeriek keypad
- 2x lfo per stem, 1x extra lfo voor modulatie wiel
- lfo-golfvormen: zaagtand, blok, driehoek en sinus, sample & hold, ramp
- lfo-bestemmingen: osc 1, osc2, osc3, pwm/wave/fm, volume, filter cutoff
- 8-stemmig polyfoon
- monofone modus met single of multiple trigger
- 3 oscillatoren per stem: bereik 64-1; zaagtand, blok, driehoek, sinus, pulsgolf met pulsbreedtemodulatie; oscillator 1- + 66x PPG-wavetables
- fm d.m.v. sinus- of driehoeksgolf
- oscillator hardsync (osc 2 > osc 3)
- **ruisgenerator:** witte en roze ruis
- 1x multimode filter per stem: 24/12dB, lp/hp/bp, resonantie met zelfoscillatie
- 2 envelope generators per stem (filter/amplifier)
- arpeggiator (met externe sync)
- 2x fx-processor: 1x chorus/phaser/flanger, 2x reverb/delay
- Fatar TP 9-klavier, 61 toetsen met aftertouch
- **aansluitingen:** lijnuitgang (stereo, 2x 1/4" jack), hoofdtelefoon (stereo, 1/4" jack), sustainpedaal, expressiepedaal, midi-in/out, usb (voor midi via usb), geen usb-drivers nodig
- minimaal Windows ME, Windows XP; Mac OS X 10.2, Mac OS X 10.3 of hoger aan bevelen
- **afmetingen:** 97x40,5x11cm (bxdkh)
- **gewicht:** 8,3kg

je eenmalig een alternatieve waarde voor het filter klaar, die je pas aanspreekt als je het modulatie wiel verdraait of wat harder op de toetsen drukt. Zo kan het dus ook! Het levert allerhande slimme opties op om de verschillende bestemmingen van de synth aan te sturen.

De bestemmingen van de drie lfo's zijn identiek: de toonhoogte van Oscillator 1, 1+2, 1+2+3, 2+3 of alleen Oscillator 3; de pulsbreedte of de frequentiemodulatie voor de oscillatoren die daarop zijn ingesteld of de wavetable; de cutoff-frequentie van het filter of het volume. Je kunt het onmogelijk een modulatiematrix noemen, maar het opent wel veel mogelijkheden op dit gebied. Zo kun je, om maar wat te noemen, de wavetable doorlopen door middel van aftertouch of het modulatie wiel, of de toonhoogte van één oscillator moduleren met drie lfo's.

Amp en filter

Bijzonder handig – ook afgekeken van de Minimoog – is de mixer voor de vier signalen van de drie oscillatoren en de ruisgenerator. Doordat deze vier signaalbronnen in de mixer behalve van een volumepotmeter ook zijn voorzien van een aan/uit-schakelaar, kun je heel snel per oscillator checken wat je precies aan het doen bent. Dit is ook wel nodig, want met drie lfo's die met maar één set knoppen bediend worden, ben je soms kwijt wát je precies wáarmee moduleert.

Het filter is voorzien van het allernoodzakelijkste: cutoff-frequentie, resonantie, adsr-diepte en keyboardtracking. De werking is 12 of 24dB/octaaf, en je kunt kiezen voor high pass, band pass en low pass. Afgezien van een driveknop, waarmee je saturatie kunt toevoegen, valt hier verder weinig over te melden. De klank die deze parameter oplevert, is zeer aangenaam: van een tikkelje meer bite tot en met pure harmonische vervorming. Het filter klinkt uitstekend, maar niet opzienbarend. Wel zet de zelfoscillatie van de resonantie nogal onbehouden in en is deze uiteindelijk ten opzichte van het bron-signaal érg hard.

De beide adsr's, de envelope generators, zijn volstrekt rechtdoorzee. Ze besturen jammer genoeg uitsluitend het filter en het volume. In de sectie van de volume-adsr vind je ook Velocity. Die regelt de mate waarin de velocity de diepte van de filter-adsr aanstuurt, en in hoeverre het volume door de velocity wordt beïnvloed... tegelijkertijd. Dat lijkt erger dan het is, want er is in de praktijk uitstekend mee te leven. De werking van beide adsr's is uitstekend: ze zijn razendsnel, hebben een plezierig instelbereik en reageren bij het instellen precies zoals je verwacht.

Doeltreffend

Voor de effecten zorgen een modulatiesectie met flanger, phaser of chorus, en een vertragslijnslijns met delay en reverb. De

bediening is simpel en de werking zeer doeltreffend. Bij de modulatie-effecten kun je de snelheid en de diepte van het effect regelen, en bij de vertragslijnslijns de vertragslijnslijns en de verhouding tussen het oorspronkelijke signaal en het effect. Ook hier is de klank prima, maar niet opzienbarend. De arpeggiator is simpel en efficiënt, en hij kan worden gesynct aan externe midiclock.

Controller

Omdat de lay-out zo verschrikkelijk veel op die van een Minimoog lijkt, is de Sledge de gekijkte usb-midicontroller voor bijvoorbeeld de Minimoog V van Arturia, wanneer je die als plug-in op je computer gebruikt. Het

echter gesuggereerd dat er uitgebreide documentatie in de maak is. Slordig, maar we wachten in spanning af...

Een andere tekortkoming die in je voordeel kan werken: de Sledge is niet multitimbraal en slechts achtstemmig. Je kunt er dus maar één partij tegelijkertijd mee spelen of opnemen. Je kunt als je in de studio bezig bent dus wel eerst een partij sequencen, daarna editen en vervolgens als audio opnemen, maar je kunt ook je partij meteen inspelen; gewoon, net als vroeger. Zo dwingt de techniek, of de primitieve aard daarvan, net als bij een Minibrute of een Minitaur, je anders te werken en dat voedt je creativiteit op een geweldige manier.

De Sledge heeft gelukkig wel geheugenplaatsen om de sounds die je maakt in op te

beslist geen straf. Onderweg kom je dan wel zo veel andere interessante sounds tegen, dat je misschien uiteindelijk je doel helemaal niet bereikt.

Klankmatig is de Sledge zeer overtuigend. De virtueel-analoge sounds zijn uitstekend, maar vooral de wavetable en de toegankelijke fm-synthese én de combinatie van synthesevormen geven de Sledge zijn eigen karakter.

Door de overzichtelijke lay-out en scherpe prijs is de Sledge buitengewoon geschikt voor beginners met ambitieuze plannen. Hoewel de mogelijkheden bij lange na niet onbegrensd zijn, zal de Sledge het, door de slimme keuzes die Waldorf aan de hand van de specificaties van Studiologic heeft gemaakt, ook uitstekend bij gevorderde sounddesigners doen.

Samenvattend: Als je de tekortkomingen en onhebbelijkheden van de Prophet 5, Oberheim OBX of Memorymoog ook nog eens op een rij zet – vergis je niet, dat waren er heel veel – dan doet de Sledge het véél beter. Wat ontbreekt is de specifieke klank van deze mastodonten, maar hij maakt dat ruimschoots goed door de wavetable- en de fm-synthese en de slimme lfo's. Het is een échte 'grote' synth voor een zeer aantrekkelijke prijs. ■

HET OORDEEL

- +**
 - flexibele synth engine
 - fantastische userinterface
 - laag gewicht
 - scherpe prijs
- - veel 'weglatingen'
 - wat anonieme klank virtueel-analoge golfvormen en filter

Het maken van sounds met de Sledge is niet alleen leuk, het is buitengewoon dankbaar

toekennen van de bedieningsorganen gaat door de learnfunctie van de Minimoog V kinderlijk eenvoudig, en je krijgt ineens een heel andere beleving bij de bediening daarvan. In de Sledge kun je het ontvangen en verzenden van midicontrollerdata onafhankelijk van elkaar aan- en uitzetten.

De documentatie laat je op dit punt echter nogal in de steek. Veel functies zijn niet, warrig of buitengewoon summier beschreven. Er wordt op veel plaatsen in de handleiding

slaan. Dat maakt de Sledge tot een ideale synth voor livegebruik. Je kunt snel van sound wisselen en als iets je niet bevalt of je zoekt iets specifiek, kun je meteen ingrijpen. Hiermee zijn zeer dramatische effecten mogelijk.

Conclusie

Het maken van sounds met de Sledge is niet alleen leuk, het is buitengewoon dankbaar. Het gaat razendsnel en beginnen vanaf nul is

